

سۇئال

مۇسۇلمان كىشى ئەگىشىشى لازىم بولغان جامائەتنىڭ شەرتلىرى قايسى؟.

ئىخچام جاۋاب

مۇسۇلمانغا ھەقىكە ئەگىشىش، سەلەپ سالىھلارنىڭ ئەگەشكۈچىلىرى ئەھلى سۈننە ۋەل جامائەدىن بولغان غەلبە قىلىنغۇچى جامائەت بىلەن بىرگە يۈرۈش ۋاجىپ بولىدۇ. غەلبە قىلىنغۇچى جامائەتنىڭ سۈپەتلىرىدىن: ئۇلار ھەق ئۈستىدە بولىدۇ، ئاللاھنىڭ بۇيرىقىنى بەرپا قىلغۇچى بولىدۇ، ئۇلار قىيامەتكىچە غەلبە قىلغان ھالەتتە بولىدۇ، ئۇلار سەۋرچان ۋە سەبىر قىلغۇچىلاردۇر.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل مەدھىيەلەر ئالەملەرنىڭ رەببى بولغان ئاللاھقا خاستۇر، پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا، ساھابىلىرىغا ۋە قىيامەتكىچە ئۇلارغا ئەگەشكەن كىشىلەرگە ئاللاھنىڭ رەھمەت سالاملىرى بولىسۇن.

مۇسۇلمانغا ھەقىكە ئەگىشىش، سەلەپ سالىھلارنىڭ ئەگەشكۈچىلىرى ئەھلى سۈننە ۋەل جامائەدىن بولغان غەلبە قىلىنغۇچى جامائەت بىلەن بىرگە يۈرۈش ۋاجىپ بولىدۇ، ئۇلار ئۆزىنىڭ يۇرتىدا بولسۇن ياكى باشقا يۇرتلاردا بولسۇن ئۇلارنى ئاللاھ ئۈچۈن ياخشى كۆرىدۇ، ياخشىلىق ۋە تەقۋادارلىقتا ئۇلارغا ھەمكارلىشىدۇ، ئۇلار بىلەن بىرگە ئاللاھنىڭ دىنىغا ياردەم بېرىدۇ.

غەلبە قىلىنغۇچى بۇ جامائەتنىڭ سۈپىتى توغرىسىدا پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامدىن نۇرغۇن سەھىھ ھەدىسلەر بايان قىلىنغان، ئۇ ھەدىسلەردىن:

«مۇئاۋىيە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ھەدىس بايان قىلىپ، مەن پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان ئېدىم دەيدۇ: «مېنىڭ ئۈممىتىمدىن بىر جامائەت دائىم ئاللاھنىڭ بۇيرىقىنى بەرپا قىلىدۇ، ئۇلارغا قارشى تۇرغانلار ۋە ئۇلارغا بېسىم قىلغانلار ئۇلارغا ھېچ زەرەر يەتكۈزەلمەيدۇ، ھەتتا ئاللاھنىڭ بۇيرۇقى كەلگىچە ئۇلار شۇ ھالەتتە بولىدۇ».

ئۆمەر ئىبنى خەتتاب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «مېنىڭ ئۈممىتىمدىن بىر جامائەت ھەتتا قىيامەتكە قەدەر ھەق ئۈستىدە غەلبە قىلغان ھالەتتە بولىدۇ».

مۇغىيرە ئىبنى شۆبە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ھەدىس بايان قىلىپ، مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان ئېدىم دەيدۇ: «مېنىڭ ئۈممىتىمدىن بىر جامائەت ھەتتا ئاللاھنىڭ بۇيرۇقى كەلگەنگە قەدەر ئىنسانلار ئۈستىدىن غەلبە قىلغان ھالەتتە بولىدۇ».

ئىمران ئىبنى ھۈسەيىن رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «مېنىڭ ئۈممىتىمدىن بىر جامائەت ھەق ئۈچۈن ئۇرۇش قىلىدۇ، ئۆزلىرىگە قارشى تۇرغۇچىلار ئۈستىدىن غەلبە قىلىدۇ، ھەتتا ئۇلارنىڭ ئاخىرى مەسىھ دەججال بىلەن ئۇرۇش قىلىدۇ».

يۇقىرىدا بايان قىلىنغان ھەدىسلەردىن بىر قانچە مۇھىم پايدىلار ئېلىنىدۇ:

– پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «مېنىڭ ئۈممىتىمدىن بىر جامائەت» دېگەن سۆزى ئۇلارنىڭ ھەممە ئۈممەتتىن ئەمەس بەلكى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۈممىتىدىن ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ، بۇنىڭدا باشقا بىر جامائەت ۋە گۇروھنىڭمۇ بارلىقىغا ئىشارەت بار.

– پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «ئۇلارغا قارشى تۇرغانلار ئۇلارغا ھېچ زەرەر يەتكۈزەلمەيدۇ» دېگەن سۆزى، غەلبە قىلىنغۇچى جامائەتكە قارشى دىن ئىشلىرى بىلەن تۇرىۋاتقان يەنە بىر جامائەتنىڭ بار ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ، بۇ سۆز ھەم ئۈممىتىم يەتمىش ئۈچكە بۆلىنىدۇ، ھەق ئۈستىدە بولۇپ ئۇتۇق قازانغۇچى جامائەتكە قالغان يەتمىش ئىككى پىرقە قارشى چىقىدۇ دېگەن ھەدىسنىڭ داللىتىگىمۇ مۇۋاپىق كېلىدۇ.

– ھەر ئىككى ھەدىس ھەق ئەھلىگە بېشارەتنى بىلدۈرىدۇ، غەلبە قىلىنغۇچى جامائەت توغرىسىدىكى ھەدىس ئۇلارغا دۇنيادا غەلبە، نۇسرەت ۋە ئۇتۇق بىلەن خۇشخەۋەر بېرىدۇ.

– پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: ئۇلار ئاللاھنىڭ بۇيرۇقى كەلگۈچە دېگىنى: ئاخىرىدا مۆمىن ئەر-ئاياللارنىڭ جېنىنى ئالىدىغان سەلكىن شامال كەلگۈچى دېمەكتۇر.

بۇ ھەدىس «مېنىڭ ئۈممىتىمدىن بىر جامائەت ھەتتا قىيامەتكە قەدەر ھەق ئۈستىدە غەلبە قىلغان ھالەتتە بولىدۇ» دېگەن ھەدىسكە زىت كەلمەيدۇ، چۈنكى بۇنىڭ مەنىسى: ھەقىقەتەن ئۇلار قىيامەتكە يېقىن، قىيامەتنىڭ ئالامەتلىرى نامايەندە بولۇپ، مەيىن شامال ئۇلارنىڭ جانلىرىنى قەبزە قىلغانغا قەدەر ھەق ئۈستىدە بولىدۇ.

غەلبە قىلىنغۇچى جامائەتنىڭ سۈپەتلىرى يۇقىرىدا بايان قىلىنغان ھەدىسلەرنىڭ ئومۇمىدىن ۋە يەنە تۆۋەندە كېلىدىغان غەلبە قىلىنغۇچى جامائەتنىڭ سۈپەتلىرى توغرىسىدىكى ھەدىسلەردىن ئېلىنىدۇ:

ئۇ جامائەت ھەق ئۈستىدە: بۇ توغرىدا كەلگەن ھەدىستە: ھەقىقەتەن ئۇلار (ھەق ئۈستىدە)، ئۇلار (ئاللاھنىڭ بۇيرۇقى ئۈستىدە)

ئۇلار (مۇشۇ ئىشنىڭ ئۈستىدە) ۋە ئۇلار (دىن ئۈستىدە)، مۇشۇ سۆزلەرنىڭ ھەممىسى ئۇلارنىڭ ئاللاھ تائالا مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنى ئەۋەتكەن توغرا دىندا راۋرۇس تۇرغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

ئاللاھنىڭ بۇيرۇقى ئۈستىدە دېگەن سۆزنىڭ مەنىسى:

1-ئۇلار ئاللاھنىڭ دىنىغا دەۋەت قىلىش بايرىقىنى قولغا ئېلىش بىلەن باشقا ئىنسانلاردىن ئالاھىدە پەرقلىنىدۇ.

2-ئۇلار ياخشىلىققا بۇيرۇش ۋە يامانلىقتىن چەكلەشتىن ئىبارەت مۇھىم ئىشنى بەرپا قىلغۇچىدۇر.

ئۇلار قىيامەتكىچە نامايەندە بولىدۇ:

ھەقىقەتەن ھەدىسلەر بۇ جامائەتنىڭ ئۇلارغا ئاللاھنىڭ بۇيرۇقى كەلگەنگە قەدەر نامايەندە بولىدىغانلىقى ۋە غەلبە قىلغان ھالەتتە بولىدىغانلىقىنى سۈپەتلىدى.

ئۇلارنىڭ (ھەق ئۈستىدە نامايەندە بولىدىغانلىقى)، ياكى (ھەق ئۈستىدە غەلبە قىلىدىغانلىق) ياكى (قىيامەتكىچە نامايەندە بولۇپ تۇرىدىغانلىقى) ياكى (ئۇلارغا ئۈلۈم كەلگەنگە قەدەر نامايەندە بولىدىغانلىقى) بايان قىلىنغان بولۇپ، بۇ نامايەندە بولۇشنىڭ: ئۇلارنىڭ روشەن، ئېنىق، ئاشكارا بولىدىغانلىقى، ئۈستۈنلۈك ۋە غەلبە قىلىش بىلەن بىلىنىدىغانلىقىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

ئۇلارنىڭ ھەق ئۈستىدە، توغرا يولدا، دىندا مۇستەھكەم تۇرۇپ ئاللاھنىڭ بۇيرىقىنى بەرپا قىلىپ ئاللاھنىڭ دۈشمەنلىرىگە قارشى جىھاد قىلىدىغانلىقىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

ئۇلار سەۋىرچان ۋە سەبىر قىلغۇچىدۇر:

ئەبى سەئىد بەتلىل خۇشەنىي رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «سىلەردىن كېيىن سەۋىرچانلىق كۈنلىرى كېلىدۇ، ئۇ كۈنلەردە ھەقىقەت سەبىر قىلغۇچى چوغىنى تۇتقانغا ئوخشاشتۇر».

غەلبە قىلىنغۇچى جامائەت كىم؟.

بۇخارى رەھىمەھۇللاھ: ئۇلار ئىلىم ئىگىلىرى دېگەن.

كۆپچىلىك ئۆلىمالار: غەلبە قىلىنغۇچى جامائەت دېگەندىن ھەدىس ئەھلى مەقسەت قىلىنىدۇ دېگەن.

ئىمام نەۋەۋىي مۇنداق دەيدۇ: "بۇ جامائەتنىڭ مۇمىنلەر ئارىسىدىكى پەرقلىق جامائەتلەرنى بىلدۈرۈش ئېھتىماللىقى بار: مۇمىنلەردىن باتۇرلۇق بىلەن ئۇرۇش قىلغۇچىلار، پىقھى ئالىملىرى، ھەدىس تەتقىقاتچى ئالىملىرى، دۇنياغا بېرىلمەيدىغان

زاھىدلار، ياخشىلىققا بۇيرۇپ يامانلىقتىن چەكلىگۈچىلەر، ئابدۇلار ۋە ئاللاھقا يۈزلەنگۈچى قاتارلىقلاردۇر".

يەنە مۇنداق دەيدۇ: "ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ بۇ مەسىلە توغرىسىدىكى سۆزنى تەپسىلىي بايان قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: "ئۇلارنىڭ بىر شەھەردە بولۇشى كېرەك بولمايدۇ، بەلكى ئۇلارنىڭ يەر شارىدا بىرگە ياشاپ زېمىننىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا ئايرىم-ئايرىم نامايەندە بولۇشىمۇ توغرا بولىدۇ، ئۇلارنىڭ بەزىسىنىڭ بىر شەھەردە توپلىشىشى توغرا بولىدۇ، بەزى زېمىنلاردا ئۇلاردىن بولغان جامائەتنىڭ پەقەت بولماسلىقىمۇ توغرا بولىدۇ، ئۇلار بىر جامائەت دۇنيانىڭ نەرسىدە بولسا بولىدۇ، ئاللاھنىڭ بۇيرۇقى كەلگەندە ئۇلار تۈگەيدۇ".

ئالىملار سۆزى بۇ جامائەتنىڭ ئىنسانلاردىن بولغان مەلۇم كىشىلەرنىڭ ئارىسىدا ۋە مەلۇم شەھەردە بولمايدىغانلىقى گەرچە ئۇلارنىڭ ئەڭ ئاخىرىنىڭ پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام خەۋەر بەرگەندەك شام شەھىرىدە دەججال بىلەن ئۇرۇش قىلىدىغانلىقى بايان قىلىنغان بولسىمۇ لېكىن ئۇلارنىڭ دۇنيانىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا بولىدىغانلىقىنى مەقسەت قىلىدۇ.

شەكسىزكى شەرىئى ئىلىملەر: ئەقىدە، پىقھى، ھەدىس، تەپسىر ئىلىملىرىنى ئۆگىنىش، ئۆگىتىش، دەۋەت قىلىش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش بىلەن مەشغۇل بولغۇچىلار ئۇلار غەلبە قىلىنغۇچى جامائەت دېگەن سۈپەت بىلەن سۈپەتلىنىشكە بەك لايىقتۇر، ئۇلار دەۋەت قىلىش، جىھاد قىلىش، ياخشىلىققا بۇيرۇش، يامانلىقتىن چەكلەش، بىدئەتچىلەرگە رەددىيە بېرىش ئىشلىرى بىلەن تۇرىدۇ بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ۋەھىدىن ئېلىنغان توغرا ئىلىم بىلەن بىرگە بولۇشى زۆرۈر بولىدۇ.

ئاللاھ تائالادىن بىزلەرنى ئۇلارنىڭ جۈملىسىدىن قىلىشنى سورايمىز. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا ئاللاھنىڭ رەھمەت، سالاملىرى بولسۇن.

ھەممىدىن توغرىنى ئاللاھ تائالا ياخشى بىلگۈچىدۇر.